

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЛЕНДЕСЛ К., ЛЕНДЕСЛ В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Патріотичне виховання як умова формування національної свідомості молодших школярів	109
ЛІБАК Н. А. Вплив педагогічної практики на формування компетентностей майбутнього вчителя української мови та літератури	111
ЛУГОШ І.М., ЛІБА О.М. Розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках математики: проблеми та перспективи	113
МАРГІТИЧ К. Є. Концепція двомовної школи для закарпатської місцевості з етнічно мішаним складом населення	114
МАРГІТИЧ Е.В., КУШНІР І.І. Загальні аспекти Всеукраїнського науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»	116
МАРГІТИЧ Т. Formation of english communicative competence of senior school learners with the use of educational projects	118
МЕДВІДЬ Т. О. Виховне значення творів М. Лисенка для учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів	120
МИКУЛІНА А. К. Роль педагогічної етики у формуванні вихователя дошкільного закладу	122
МИКУЛІНА А. К., ТИЧКА М. В. Особливості навчання аплікації дітей старшого дошкільного віку	124
МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П. Народний фольклор – важливий засіб екологічного виховання дошкільників	126
МИХАЙЛОВИЧ К. А. Концепція інклюзивної школи в Угорщині	128
МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. О. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Угорщині	129
МОЛНАР Т.І. аксіологічні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів	131
МОЛНАР Т.І., ЛЕДНЕЙ В.Е. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання	134
МОЛНАР Т.І., СУХОДОЛЬСЬКА Ю.М. Сертифікація вчителів початкових класів як форма оцінювання фахових компетентностей	136
МОРОЗ Ф.В. Розвиток сили та формування силових навичок	138
МОЧАН Т. М. Підготовка вчителя початкової школи до використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики	140
ОСТОЛОШ Г.І., КОБАЛЬ В.І. Управління закладами освіти в територіальній громаді	142
ОСТРОВСЬКИЙ О. О., КОБАЛЬ В. І. Організаційно-педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури	143
ПИНЗЕНИК О. М. Реалізація компетентнісного підходу у процесі фахової підготовки педагога	145
PALLAY KATALIN. The roles of push-pull factors in student mobility	147
ПОПОВИЧ О.М., БАТИН Т.М. Предметно-розвивальне середовище як засіб розвитку комунікативних навичок у дошкільників	148
ПОПОВИЧ Я. В., ЛАЛАК Н. В. Моделювання уроку в сучасній початковій школі	150
ПОХАНІЧ ЯН. Уплив рівня освіти на євроскептичні настрої у словацькому суспільстві	152
ПРОДАН Н.В. Формування цифрових компетентностей керівників закладів освіти: обґрунтування проблеми	154
ПРОКОП М. В., ХОМА О. М. Формування лексичної компетентності на уроках української мови в адаптаційний період	156
РЕНДЗЕЙ В.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Дидактична гра в освітньому процесі початкової школи	157

Варто зазначити, що рівноправною з уроком формою організації освітнього процесу в початковій школі стає заняття, яке не має чітко визначених часових норм і відповідної структури, де здобувачі початкової освіти мають можливість вільно рухатися в приміщенні класу та поза ним, без обмежень з боку вчителя за власним бажанням використовувати ресурси навчальних осередків [4].

Таким чином, реформування початкової школи зумовлює принципово нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців, оскільки постають завдання, пов'язані з формуванням у майбутніх учителів основ професійної компетентності, де пріоритетним є здатність моделювати уроки в умовах організації освітнього процесу на основі застосування різних педагогічних технологій. Процес педагогічного моделювання розглядається нами як комплексна діяльність вчителя з планування уроку, вибору його ресурсного забезпечення, конструювання моделі та аналізу реалізації педагогічного задуму. Під час створення вчителем моделі сучасного уроку головна увага має бути зосереджена на співвідношенні змісту, прийомів, засобів, форм і технологій, організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії для досягнення програмних результатів навчання молодших школярів, затверджених Державним стандартом початкової освіти.

Література

1. Концепція Нової української школи. URL: www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf
2. Коваль Л. Особливості моделювання сучасного уроку математики в початковій школі відповідно до проблем її реформування. *Гірська школа українських Карпат*. 2015. № 12-13. С. 139–143.
3. Нестеренко М. М. Професійна підготовка майбутніх учителів до моделювання уроку в початковій школі: сутність і структура. *Молодь і ринок*. 2017. № 6. С. 152–156.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ, 2017. 206 с.

УДК 378: 327.3 (437.6)

ПОХАНІЧ ЯН
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ РІВНЯ ОСВІТИ НА ЄВРОСКЕПТИЧНІ НАСТРОЇ У СЛОВАЦЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Процеси європейської інтеграції справляють визначальний вплив на зміни у освітньому процесі. Найбільш цікавим залишається досвід трансформації освітніх систем країн Центральної Європи, яким вдалося у короткі терміни ввійти до складу Європейського Союзу. Однією з таких країн стала Словаччина, яка у травні 2004 р. входженням до Європейського Союзу підтвердила загальний успіх проведених раніше реформ. Наразі Словаччина інтегрована не тільки до політичних структур Європейського Союзу, але й європейського освітнього простору.

Поряд з тим, погляди словацького суспільства на європейську інтеграцію не завжди були однозначно позитивними. Більше того, протягом 1990-их рр. словацьке суспільство неоднозначно ставилось навіть до питань демократичного майбутнього країни. У 1990-их рр. важливими для словацького суспільства були питання демократизації, тоді як у 2000-их рр. проблематичними вже виглядали питання європейської інтеграції та перспектив Словаччини у Європейському Союзі. Пересічні словаки по-різному реагують на питання поглиблення демократії чи інтеграції у європейські структури. При чому, у різних демографічних груп (вікові, гендерні, соціально-професійні) часто помітне різне ставлення до визначених питань. Зупинимось на визначенні особливостей впливу рівня освіти на демократичні орієнтації словаків у 1990-их рр. та загальний рівень євроскептицизму у Словацькій Республіці станом на кінець 2021 – початок 2022 рр.

Розуміючи важливість громадської думки для подальших демократичних змін у посткомуністичних країнах, фінський дослідник Християн Херпфер провів декілька досліджень у Словацькій Республіці. Соціологічні опитування проводились у період 1992–1998 рр., тобто, з часу здобуття Словацькою Республікою незалежності й до виникнення у словацькому суспільстві питання про європейську інтеграцію. На основі отриманих емпіричних даних (у Словаччині було опитано більше 1000 респондентів) дослідник намагався визначити кількість «демократів» та «недемократів» у словацькому суспільстві [1]. Під демократами слід розуміти групи громадян, які орієнтуються на європейські цінності і бачать Словаччину виключно демократичною країною; тоді як недемократи хочуть повернення Словаччини до комуністичного періоду і європейське майбутнє для цієї групи є недоречне. Якраз у цьому контексті важливим є освітній фактор, адже вища освіта має виконувати роль соціалізації різних вікових груп. Основними акторами освітньої соціалізації є університети. Саме університети мають орієнтувати словацьку молодь на європейські цінності. У 1990-их рр. було важливо, щоб молода генерація словацької молоді на виборах голосувала за демократичні сили. З іншого боку, у 1990-их рр. значна частина словаків отримала вищу освіту ще під впливом комуністичної ідеології. Тому ця частина словацького суспільства була найбільш консервативною у питаннях демократичного та європейського майбутнього.

За результатами дослідження у 1992 р. у Словацькій Республіці нараховувалося 45% демократів. З цих демократів вища освіта була 58% осіб. У 1996 р. кількість демократів трохи зросла до 47%, з яких вища освіта була у 72%. Дані останнього моніторингу у 1998 р. наступні: 57% демократів, серед яких вища освіта у 72%. Тобто, протягом 1990-их рр. помітним є поступове зростання кількості демократів із вищою освітою. Так чи інакше, рівень вищої освіти впливає на підвищення кількості демократично орієнтованих словаків.

Для визначення рівня євроскептицизму у Словацькій Республіці використаємо дані останнього авторитетного соціологічного дослідження, проведеного серед країн-членів Європейського Союзу. Мова про експертне опитування ЄВРОБАРОМЕТР, яке включило результати за кінець 2021 –

початок 2022-их рр. [2]. Тут ми бачимо Словацьку Республіку серед групи з високим рівнем євроскептицизму. Одне з питань, яке ставилось словацьким респондентам було наступним: *«Ви дуже оптимістичні, досить оптимістичні чи досить песимістичні щодо майбутнього Європейського Союзу?»*. Трохи більше половини словаків підтвердили свою європейську ідентичність, відмітивши свій загальний оптимізм по відношенню до майбутнього Європейського Союзу (54%). Тотальними євроскептиками стали 43% опитаних, які не мають віри у перспективи Європейського Союзу. Відповідно 1% респондентів не зміг визначитись [2]. Загальнословацький результат свідчить про четверте місце з кінця (з поміж 27 країн-членів Європейського Союзу), тобто, ще більшими євроскептиками за Словаччину є тільки три країни – Греція, Франція та Болгарія.

Таким чином, у 1990-их рр. у словацькому суспільстві сформувалась міцна група «демократів». Серед демократично орієнтованої групи від половини до 2/3 словаків мали вищу освіту. Можемо сказати, що вища освіта стала одним із стабілізаторів майбутніх демократичних реформ у Словацькій Республіці. Однією з таких стратегічних реформ стала підготовка до вступу до Європейського Союзу у 2004 р. З іншого боку, майже два десятиріччя перебування Словацької Республіки у європейській академічній та освітній системі також позначились достатньо високим рівнем євроскептицизму. Адже більшість (54%) не вбачає перспектив Європейського Союзу. Рівень освіти й дотепер залишається фактором європейськості словаків і їхнього наближення до європейської громадянської освіти.

Література

1. New Democracies Barometer (1992 – 1998). Center for the Study of Public Policy. URL: https://www.cspp.strath.ac.uk/catalog4_0.html (дата звернення: 01.05.2022).

2. Standard Eurobarometer 96 Winter 2021–2022. Public opinion in the European Union. European Union. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2553> (дата звернення: 11.04.2022).

УДК 37.091.113:004:005.336.2(043.2)

ПРОДАН Н.В.

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ: ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ

Характеристиками цифрового суспільства є неперервна динаміка глобалізації комунікацій, кількість яких непинно зростає. Освіта, як і інші галузі, знаходиться в прямій залежності від цього явища, відповідно в соціумі формується тенденція усвідомлення визначальної ролі цифрових технологій (ЦТ) в процесах життєдіяльності закладів освіти (ЗО). На передній план виходить визнання їх одним із основоположних явищ, які неперервно впливають на розвиток суспільства в цілому та систем освіти, зокрема. Умови цифровізації суспільства формують особливе значення для технологій ефективно організації навчання та ставлять акцент на їх використанні в управлінні закладами освіти.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>